

Mobiliteitsbrief

02

INTERVIEW
**Het Masterplan
Toegankelijkheid**

04

ACHTERGROND
**Hoe maak je
een actieplan?**

05

IN DE KIJKER
**Toegankelijk
Turnhout**

07

KORTJES
**20 keer meer
fietsstraten**

Toegankelijke haltes

Vlaanderen
is mobiliteit &
openbare werken

Samenwerken aan meer toegankelijke haltes

In Vlaanderen kan niet iedereen overal de bus of tram nemen, al zeker niet met een rolstoel, kinderwagen of visuele beperking. Dat moet beter. Daarom stelden het Departement Mobiliteit en Openbare Werken (DMOW), Inter – Toegankelijk Vlaanderen, De Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en De Lijn in 2019 het Masterplan Toegankelijkheid op. Een stand van zaken met Anne-Marie Van Wesemael, coördinator van het masterplan vanuit DMOW.

Wat houdt het Masterplan Toegankelijkheid precies in?

“Het plan draait om twee concrete doelstellingen. Tegen 2030 moet 50% van de haltes van het kernnet en aanvullend net en 100% van de haltes aan Hoppinpunten toegankelijk ingericht zijn. Dat kunnen we niet alleen. Daarom is er het charter ‘Masterplan toegankelijkheid haltes’ dat lokale besturen kunnen ondertekenen. Met dat charter engageert een stad of gemeente zich om de doelstellingen van het masterplan in de praktijk te vertalen. Tot nu toe hebben 65 steden en gemeenten er hun handtekening onder gezet.”

“Daarnaast voorziet het plan ook allerlei vormen van ondersteuning aan steden en gemeenten. Samen met Inter hebben we bijvoorbeeld coachingtrajecten georganiseerd. Inter begeleidde steden en gemeenten bij het opstellen van concrete actieplannen om haltes op hun grondgebied toegankelijk te maken. Er is ook financiële steun. Per halte is er een subsidie mogelijk van € 5.000. Ten slotte is er de tweejaarlijkse prijs ‘Meer Mobiele Gemeente/Stad’. De winnende stad of gemeente ontvangt € 50.000, te besteden aan de aanleg van bushaltes of een Hoppinpunt. Twee jaar geleden hebben we de prijs al eens uitgereikt, deze maand volgt de tweede editie.”

© DMOW

Wie wordt Meer Mobiele Gemeente/Stad 2024?

Voor de tweede keer reikt de Vlaamse overheid opnieuw een prijs uit voor lokale besturen die inspanningen leveren voor toegankelijke mobiliteit op hun grondgebied. Deze keer zijn **Nazareth, Moorslede, Bilzen, Ieper, Wevelgem, Mechelen, Brugge en Hasselt** genomineerd. De uitreiking vindt plaats op 21 november op de themadag in Brussel.

Ontdek binnenkort de winnaars op vlaanderen.be/meer-mobiele-gemeente-stad.

Gaan we de doelstellingen halen?

“Er is nog werk voor de boeg. Het masterplan is vijf jaar geleden opgestart, we zijn nu dus halfweg. Maar de cijfers zijn nog niet wat ze moeten zijn. Voor personen met een motorische beperking is slechts 17,7% van de haltes autonoom toegankelijk, 35,4% is toegankelijk met assistentie. Voor mensen met een visuele beperking ligt dit percentage maar op 9,6%. Dat is te laag. Zeker als je weet dat tactiele begeleiding voor mensen met een visuele beperking relatief goedkoop en makkelijk uit te voeren is.”

“Waarom we nog niet staan waar we willen? Waarschijnlijk komt het door een combinatie van factoren. Misschien is het masterplan nog niet bekend genoeg bij lokale besturen? Sommige steden en gemeenten krijgen mogelijk graag meer ondersteuning? We zijn nu bezig met een grondige evaluatie van het actieplan. Die moet er zijn tegen midden volgend jaar. We gaan lessen trekken uit de evaluatie en acties uitwerken om de cijfers op te krikken. Zo staat het zwart op wit in het regeerakkoord. We steken echt wel een tandje bij.”

Welke concrete acties komen er?

“We hebben al een aantal acties ondernomen. Zo hebben we een leidraad opgesteld voor besturen die een actieplan willen maken, en een kennisplatform met alle informatie over toegankelijkheid.”

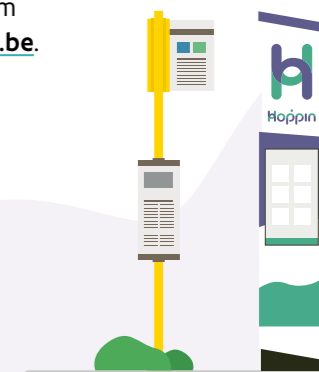
“Verder organiseren we infosessies per provincie samen met Inter en de VVSG. Daarnaast focussen we op ondersteuning, ontzorging en informatievoorziening voor lokale besturen. Bij 65% van de haltes is de stad of gemeente de wegebeheerder. Ze zijn dus cruciale partners om de doelstelling te halen.”

Heb je tips voor steden en gemeenten?

“Pak niet zomaar een bushalte aan, maar begin met een goed plan van aanpak. Zo kan je bepalen welke haltes eerst worden aangepakt. Een halte volledig toegankelijk maken vraagt wel wat budget, dus voorzie daarvoor voldoende middelen in de komende meerjarenplannen. En raadpleeg zeker ons digitaal kennisplatform, de verzamelpaats met alle info over toegankelijke haltes. Daar vind je zeker de nodige tools om aan de slag te gaan.”

→ Meer weten over toegankelijkheid?

Je vindt alle informatie op het kennisplatform toegankelijkehaltes.be.

In vier stappen naar een actieplan

Hoe begin je eraan om openbaar vervoer in je stad of gemeente toegankelijker te maken? Inter en DMOW ontwikkelden een leidraad voor lokale besturen die een actieplan willen opstellen.

1 Formuleer de doelstellingen

Voor je aan de slag gaat, moet je weten waar je naartoe wil. Met de hulp van de deskundige doorstroming bij De Lijn van jouw vervoerregio, kom je te weten **hoeveel haltes er in jouw stad of gemeente liggen en hoeveel er al toegankelijk zijn ingericht**. Zo weet je ook hoeveel haltes er tegen 2030 toegankelijk moeten worden ingericht om aan de ambities van het Masterplan te voldoen.

2 Kies de haltes

Daarna is het tijd om te bepalen welke haltes je gaat aanpakken. **Kijk eerst en vooral naar haltes aan winkels, scholen, bedrijven of andere populaire bestemmingen**. Kijk ook of er minstens één toegankelijke halte per woonkern is. De Lijn kan je ook helpen met cijfergegevens over het aantal opstappers per halte of met informatie uit hun eigen prioriteitenlijsten.

3 Ga het terrein op

Nu heb je de ambities en de haltes bepaald op basis van cijfergegevens en data. Maar voor je echt aan de slag gaat, is het belangrijk om ook de **situatie aan elke halte in kaart te brengen**. Wat is er nodig om te voldoen aan de voorwaarden? Kan je zonder drempels oversteken naar de halte aan de overkant? Hebben de aanpassingen gevolgen voor het verkeer? Maak van iedere halte een fiche met alle gegevens, inclusief foto's en eventuele plannen. Bespreek dit met de diensten mobiliteit en openbare werken, en de deskundige doorstroming van De Lijn.

4 Maak een actieplan

Nu heb je alle ingrediënten voor een duidelijk actieplan. Schrijf neer welke haltes je wanneer gaat aanpakken, wat er juist moet gebeuren en hoe je de nodige budgetten gaat vrijmaken. Dit plan wordt de **basis voor de komende jaren**.

Aan de slag!

Toegankelijk Turnhout

Stad Turnhout werkt actief aan de toegankelijkheid van haar bushaltes. In 2021 ondertekende de stad het charter 'Masterplan toegankelijke haltes' en nam deel aan het coachingtraject voor toegankelijke haltes. Wij spraken met Karolien Van den Broeck, beleidsadviseur mobiliteit van de stad Turnhout.

Prioritering

Vroeger gebeurden ingrepen aan bushaltes in Turnhout sporadisch en toevallig, op het moment dat er andere werken in de buurt gepland waren. Een proactieve aanpak rond toegankelijke bushaltes was er niet. Het coachingtraject van Inter bracht daar verandering in. Tijdens het traject kreeg de stad een **basis voor meer systematiek, prioritering en planning**. Karolien Van den Broeck vertelt: "We ontvingen van Inter een volledige inventaris van alle bushaltes en hun toegankelijkheidsniveau. Samen met hen selecteerden we de bushaltes onder onze bevoegdheid en keken we welke prioritair waren. Dat tijdsroevende werk hadden we onmogelijk zelf kunnen doen. Op die manier kwamen we tot een praktisch werkbaar document."

Mijn tip voor lokale besturen? De start van de nieuwe legislatuur is de uitgelezen kans om te starten met een actieplan voor de komende 6 jaar."

Karolien Van den Broeck

Plan van aanpak

Het resultaat? Een **concreet actieplan in de vorm van een uitgebreid Excel-document, mét tijdslijn en budgettering**. Het maken van een goede planning vroeg tijd, maar het resultaat is de tijdsinvestering meer dan waard. Bij sommige haltes werd duidelijk dat soms maar een kleine ingreep voldoende was om ze toegankelijk te maken. Ook met een relatief klein budget kon de stad een groot verschil maken. "In het document staat welke haltes we per jaar aanpakken en wat daarvoor moet gebeuren. Op basis van het actieplan hebben we tot 2030 budgetten vastgelegd. Het plan zit echt ingebakken in onze werking. Zonder de inventaris van Inter en de planning die we samen opstelden zouden we nooit zover gestaan hebben als nu."

Wat kan **De Lijn** voor jou betekenen?

Vervoermaatschappij De Lijn ijvert al jaren voor vlot openbaar vervoer voor iedereen. En ze staan klaar om lokale besturen te ondersteunen met hun expertise en informatie om toegankelijkheid te verbeteren.

Advies

De Lijn heeft de richtlijnen voor toegankelijke haltes opgesteld samen met het Agentschap Wegen en Verkeer, het Departement Mobiliteit en Openbare Werken, VVSG en Inter. **Ze zijn dus dé experts als het gaat over het inrichten van toegankelijke haltes.** Zit je met vragen? De deskundige doorstroming van jouw vervoerregio helpt je graag verder.

- De contactgegevens van de deskundige doorstroming vind je op delijn.be/doorstroming.

20 keer meer fietsstraten op 6 jaar tijd

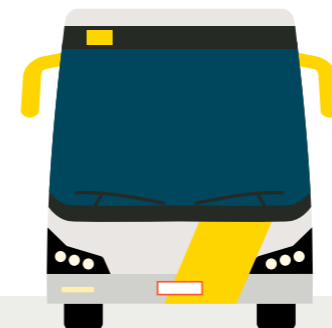
Fietsen en fietsbeleid zitten duidelijk in de lift, ook bij de lokale besturen. Er zijn 20 keer meer fietsstraten dan in 2019, **het totaal aantal kilometer steeg van 54 in 2019 naar 1.067.** 80% van alle gemeenten heeft ondertussen ook een of meerdere fietsstraten. Dat blijkt uit cijfers van OpenStreetMap.

fietsberaad.be/nieuws

Welkom Annick De Ridder!

Op 30 september 2024 legde Annick De Ridder de eed af in het Vlaams Parlement als Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, Havens en Sport. **De minister werkt nu volop aan de opmaak van de beleidsnota.** Als volksvertegenwoordiger zetelde ze de vorige legislatuur ook als vast lid in de Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken.

vlaanderen.be/nieuwsberichten

Toegankelijke voertuigen

Toegankelijke haltes zijn niets zonder toegankelijke bussen en trams. Daarom koopt De Lijn sinds 2004 alleen nog toegankelijke voertuigen aan. Ondertussen zijn zowat alle voertuigen toegankelijk ingericht met onder meer een oprijplaat voor rolstoelgebruikers en een duidelijk herkenbare rolstoelplaats. De enige uitzondering zijn sommige oude tramstellen, maar ook die worden stapsgewijs vervangen.

Planbeoordeling

De Lijn kan ook helpen met de uitwerking van **concrete plannen voor een of meerdere haltes.** Hoe combineer je de halte optimaal met het fietspad? Waar plaats je het best een schuilhuisje? De deskundige doorstroming helpt je zoeken naar de meest geschikte antwoorden per locatie.

Data

De Lijn beschikt over een **uitgebreide inventaris van alle tram- en bushaltes.** Wil je weten waar en hoeveel haltes er op jouw grondgebied liggen? En welke haltes toegankelijk zijn of niet? Op de website van De Lijn kan je met enkele klikken een handig overzicht opvragen.

- Vraag de inventaris aan op delijn.be/aanvraag-overzicht-toegankelijke-haltes.

Opleiding verkeersveiligheidsauditor start aan UGent

Vanaf 18 november 2024 biedt UGent opnieuw de opleiding verkeersveiligheidsauditor aan. **De opleiding is essentieel voor professionals die in Vlaanderen erkend willen worden als verkeersveiligheidsauditor.** De cursus combineert theorie met praktijkgerichte oefeningen, inclusief studiebezoeken en praktijkcases.

ugain.ugent.be/verkeer2024.htm

Agenda

21 november
Themadag 'Meer Mobiele Gemeente/stad 2024'

Klankbordsessie Coalitie van 30: De weg naar verkeersveiligheid is niet eenvoudig interpreteren'

Bekijk de volledige agenda op mobiliteitsbrief.be/agenda.

22 november
Opleiding: eenvoudig aan de slag met aanvullende reglementen

25 november
Inspiratienamiddag inclusieve deelmobiliteit

MOBIBAD

Schrijf je in voor een Mobibad

In februari 2025 organiseren De Vlaamse Stichting Verkeerskunde (VSV) en de Vereniging Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) in samenwerking met het Departement Mobiliteit en Openbare Werken in elke Vlaamse provincie kennismakingsdagen voor nieuwe mandatarissen. Het Mobibad is voor iedereen die mee sleutelt aan het lokale mobiliteitsbeleid. Laat je inspireren rond verkeersveiligheid, duurzame en rechtvaardige mobiliteit.

Meer info op www.mobibad.be.

DEPARTEMENT
MOBILITEIT &
OPENBARE
WERKEN

Mobiliteitsbrief biedt lokale overheden informatie over hoe een duurzaam lokaal mobiliteitsbeleid uitgewerkt kan worden in samenwerking met andere partners en overheden. Alle Vlaamse burgemeesters, schepenen voor mobiliteit, mobiliteitsambtenaren en andere geïnteresseerde mobiliteitsprofessionals krijgen een exemplaar. **Redactie en vormgeving:** Connect Communicatie. **Redactieadres:** info@mobiliteitsbrief.be. **Redactieraad:** Vertegenwoordigers van het Departement Mobiliteit en Openbare Werken, het kabinet van de Vlaamse minister bevoegd voor Mobiliteit en Openbare Werken, het Agentschap Wegen en Verkeer, De Lijn, Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, Vlaamse Stichting Verkeerskunde, Vias Institute. **Verantwoordelijke uitgever:** Filip Boelaert, Departement Mobiliteit en Openbare Werken: Simon Bolivarlaan 17 bus 437, 1000 Brussel. © 2024 Vlaamse overheid – Departement Mobiliteit en Openbare Werken.

